

Teofil Firlik - szczecinianin, jak my

opublikował: Sebastian Żywicki

Czy udało Ci się kiedykolwiek przemierzając Szczecin autobusem linii 53, 60 lub 67 wytrwać aż do północnego końca trasy?

Wielu wspomina o ciekawych miejscach na horyzoncie i architektonicznych perłach zapierających dech w niejednych piersiach, rzucających się w oczy jeszcze zanim opuścisz przystanek końcowy, położony przy ul. Teofila Firlika.

Wielu przyznaje również, że w natłoku rozmaitych spraw codziennych często trudno uświadomić sobie, że za ulicami noszącymi cudze nazwiska kryją się konkretne historie związane z naszym miastem, konkretne twarze tego miasta.

Kim była osoba, której imię nosi ulica, przy której mieszkasz, przy której pracujesz, po której spacerujesz wieczorem? A kim był Teofil Firlik?

Był stolarzem podobnie jak jego ojciec oraz bracia i jako stolarz pracował w jednej ze swarzędzkich fabryk mebli, będąc równocześnie członkiem ochotniczej straży pożarnej. W czasie II wojny światowej został przymusowo wysiedlony do Generalnej Guberni, gdzie pracował w swoim zawodzie w Starachowickich Zakładach Przemysłu Zbrojeniowego.

Był szczecinianinem, jak Ty czy ja i jak każdy młody człowiek miał duże plany, marzenia... i zapewne bardzo wierzył, że jest w stanie je zrealizować w nowej rzeczywistości.

25 kwietnia świętował jeszcze w Swarzędzu, wraz z żoną Heleną i swoją 6-letnią wówczas córeczką Julianną, swoje 33 urodziny, by kilka dni później, w środę 3 maja udać się w podróż do Szczecina.

Jest rok 1945. W Szczecinie każdy dzień wita mieszkańców osowiałą i gołą wieżą Katedry św. Jakuba, wynurzającym się z pogorzelska szkieletem Zamku Książąt Pomorskich, posępną bryłą budynku Gestapo oraz tonącym w Odrze mostem kolejowym.

W tych okolicach, w budynku Miejskiej Straży Pożarnej przy ówczesnej ul. Mnisiej (obecnie ul. Grodzkiej) mieszka Teofil Firlik. Tutaj też od kilku dni (od 4 maja) pracuje jako strażak i tu w środę 9 maja otrzymuje polecenie wyjazdu wraz z kilkoma innymi strażakami do pożaru w odległym Krzekowie.

Plan przejazdu jednostki gaśniczej wiedzie prawdopodobnie od ul. Mnisiej przez Bramę Portową, Plac Zwycięstwa, al. Wojska Polskiego, Jagiellońską, Bohaterów Warszawy i Mickiewicza (która w 1945r. prowadzi aż do serca Krzekowa).

Do zdarzenia grupa ta jednak nigdy nie dojedzie ponieważ na skrzyżowaniu ulicy Jagiellońskiej z aleją Piastów w wóz strażacki wbija się z impetem rosyjska wojskowa ciężarówka, prowadzona przez nietrzeźwego rosyjskiego żołnierza, zabijając jednego ze strażaków a dwóch innych ciężko raniąc.

Teofil Firlik zostaje pochowany w pośpiechu, w dwa dni później, w piątek 11 maja na przykościelnym terenie przy ul. Bogurodzicy, w tajemnicy przed najbliższymi - by całe wydarzenie nie zakłócało spokoju budowy młodej ludowej ojczyzny, powstającej na żyznym gruncie rosyjsko-polskiej przyjaźni.

Tym, którzy znali Strażaka oraz wielu innym, zamiatanie pod dywan cynizmu i obojętności zwyczajnych - niczym niezawinionych - ludzkich tragedii, wydało się kolejną dotkliwą niesprawiedliwością. Ostatnia droga Teofila Firlika, stanowiła dla nich wszystkich najlepszą okazję do manifestacji swojego żywego niezadowolenia... a już kilka miesięcy później imieniem Teofila Firlika nazwano ulicę Mnią (obecna ul. Grodzka), która nazywała się tak aż do kolejnej zmiany nazw ulic (przypadającej na lata 50'). Wówczas to, położona w centrum miasta ul. Teofila Firlika staje się ul. Grodzką, podczas gdy położona w obrębie Grabowa ul. Mosiężna zmienia nazwę na ul. Teofila Firlika.

W roku 1974 dokonano ekshumacji... Teofil Firlik spoczywa dzisiaj na Cmentarzu Centralnym - kwatera 50, II rząd, m. 5. Jest Pionierem Szczecina. Jego nazwisko, na kamiennych tablicach pod pomnikiem Pionierów Szczecina, rozpoczyna długą listę osób, które w tragicznych okolicznościach straciły życie w pierwszych kilku latach życia polskiego Szczecina.

W napisaniu tej historii pomogło mi odnalezienie i życzliwa rozmowa z:

Panią Julianną Maciejewską z d. Firlik, córką tragicznie zmarłego

Panią Danutą Andrzejewską z Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu

Panią Katarzyną z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie

Niniejszy materiał podlega dalszemu opracowaniu dla potrzeb tworzenia skrzynki Geocaching Teofil Firlik
<http://www.geocaching.pl/>
<http://opencaching.pl/>